

УДК 159.98-051:364-57

Панчук Н. П.

кандидат психол. н., доцент,
доцент кафедри психології освіти

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Белан Н. В.

студентка 4 курсу

факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО РОБОТИ В РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ

В Україні проблема фахової підготовки майбутніх практичних психологів найбільшої актуальності набула після початку війни, оскільки психологічної допомоги потребують не лише військовослужбовці, але й люди, які є внутрішньо переміщеними особами, або живуть у прифронтових регіонах, або – у зонах тимчасової окупації. Ускладненням проблеми є те, що потенційними пацієнтами реабілітаційних установ можуть бути особи, які тривалий період виконують свої професійні обов'язки в екстремальних і травматичних умовах війни.

Проблема формування готовності майбутніх психологів до роботи в реабілітаційних установах, а також психологічна допомога, спрямована на подолання психотравм у людей, досліджується у працях Г. Варіної, І. Гуляк, С. Гаркуша, Н. Пророк, Н. Руденко, А. Руденок тощо.

«Психологічна реабілітація – це система заходів, спрямованих на відновлення, корекцію психічного й особистісного здоров'я, створення сприятливих умов для розвитку та утвердження людини» [1, с. 9].

Підготовка до професійної діяльності передбачає «розвиток і формування особистості, яка здобуває певну професію, ґрунтуючись на соціально-психологічних основах, що спрямовують процес фахової підготовки на успішне становлення майбутнього фахівця. В свою чергу, професіонал – це психологічно зріла, всебічно розвинена особистість, яка, спираючись на здобуті знання, намагається максимально реалізувати свої уміння, навички та творчі здібності для досягнення успіху в професійній діяльності» [2, с. 24].

Компонент готовності особистості до діяльності – це ставлення до діяльності, настанова, мотив, знання про предмет і способи діяльності, навички та вміння їхнього застосування [3].

Важливими соціально-психологічними особливостями готовності майбутніх психологів до роботи в інклюзивних закладах є такі основні компоненти: *мотиваційний компонент*, що включає в себе мотиваційні, ціннісно-сміслові установки, моральні принципи, внутрішню мотивацію до збагачення досвідом; *емоційно-вольовий компонент*, що включає в себе такі особистісні риси майбутнього спеціаліста: цілеспрямованість, витримка, наполегливість, сміливість, дисциплінованість; *когнітивний компонент* являє собою процес інтеріоризації накопичених теоретичних та практичних знань для вироблення у майбутнього

психолога власного напрямку професійної діяльності; *особистісний компонент*, тобто гармонійна «Я концепція» майбутнього фахівця (самосвідомість, саморефлексія, професійна самооцінка, актуалізація особистісного та професійного зростання); *конотативний компонент*, що передбачає операційний склад діяльності (уміння, навички) та професійну стійкість фахівця (уміння адаптуватися до життєвих обставин і діяльності, що змінюються) [4].

Коли «майбутній психолог під час навчання в закладі вищої освіти розвивав свою готовність до подальшої професійної діяльності, йому легше вдаватиметься розв'язувати проблемні питання, уникати професійного та емоційного вигорання, а також він буде постійно зростати у професійному плані. Якщо ж майбутній психолог ще протягом навчання в закладі вищої освіти відчуває невпевненість у собі, неготовність до майбутньої професійної діяльності, то й у майбутньому йому треба буде постійно працювати над собою або ж взагалі обрати інший професійний шлях» [5].

Отже, процес оволодіння здобувачами вищої освіти майбутньою професією психолога відбувається з урахуванням формування всіх структурних компонентів готовності до майбутнього фаху. Розвиток цих компонентів майбутній фахівець може успішно здійснити в умовах спеціально організованого навчання, яке спрямоване на засвоєння знань теорії, практичних умінь та навичок, є результатом особистісно зорієнтованого підходу з урахуванням вимог майбутньої фахової діяльності.

Список літератури

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навчальний посібник / за заг. ред. Н. Пророк. Київ. 2018. Том 1. 208 с.
2. Психологічні аспекти професійної підготовки конкурентоздатних фахівців: монографія / за ред. Л. А. Руденко. Київ. 2012. 170 с.
3. Гаркуша С. В. Поняття та компоненти професійної готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. 2013. Вип. 110. С. 198 – 201.
4. Варіна Г. Б. Професійна стійкість як інтегративний компонент саногенного потенціалу особистості. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. С. 67 – 73.
5. Руденок А. І., Гуляк І. Р. Компоненти професійної готовності майбутніх психологів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Scientific Journal «Psychology Travelogs», 2021. Issue 1. P. 72 – 82.

Поздєєва А. П.

студентка факультету спеціальної та
інклюзивної освіти

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ КАНІСТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ

Психічне здоров'я – важливий аспект в житті кожної людини. Психологічна світова практика дедалі більше відшуковує нові можливості впливу на психічне